

Plán práce/pracovných činností pedagogického klubu

(príloha ŽoP)

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Základná škola, Hlavné námestie 14, 941 31 Dvory nad Žitavou
4. Názov projektu	Inovácia foriem a metód výchovno-vzdelávacieho procesu v Dvoroch nad Žitavou
5. Kód projektu ITMS2014+	312011S811
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti
7. Počet členov pedagogického klubu	8
8. Školský polrok/ mesiac	December 2020 – 1 stretnutie Január 2021 – 1 stretnutie

9. Opis/zameranie a zdôvodnenie činností pedagogického klubu:

Zameranie klubu:

- výmena skúseností a best practice z vlastnej vyučovacej činnosti

Štruktúra činnosti klubu:

- klub s písomným výstupom

Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti má 8 členov.

Klub čitateľskej gramotnosti sa bude zameriavať na:

1. vyhľadávanie určitých informácií – čitateľ lokalizuje informáciu alebo myšlienku v texte, ktorá je dôležitá na porozumenie významu textu, informácia je v texte explicitne /priamo/ uvedená
2. vyvodzovanie záverov – čitateľ vyvodzuje informácie a myšlienky alebo súvislosti medzi nimi, ktoré napriek tomu, že nie sú explicitne formulované, z textu priamo vyplývajú
3. interpretovanie a integrovanie myšlienok a informácií – čitateľ konštruje význam nad rámec textu, pri interpretácii nachádza medzi myšlienkami textu súvislosti, pričom využíva svoje predchádzajúce poznatky, vedomosti a skúsenosti, pri interpretácii dochádza okrem integrácie myšlienok a informácií z textu navzájom aj k integrácii a syntéze predchádzajúcich poznatkov a vedomostí čitateľa
4. hodnotenie obsahu, jazyka a textových prvkov – čitateľ kriticky hodnotí prečítaný text – jeho obsah a formu, čo zahŕňa aj reflektovanie štruktúry textu, jazykových prostriedkov, literárnych útvarov vrátane autorovho osobného pohľadu a štýlu, čitateľ pritom využíva svoje vedomosti o svete, znalosti jazyka a jazykových konvencií, opiera sa o svoje predošlé skúsenosti s čítaním textov. Obsah textu môže byť hodnotený z hľadiska jeho celkovej

hodnoty, hodnovernosti, alebo jeho významu pre čitateľa. Pri hodnotení textu môže čitateľ vychádzať zo svojho chápania sveta a predošlých čitateľských skúseností.

Zatiaľ čo prvé dva procesy porozumenia sú úzko späté s textom, druhé dva vo väčšej miere predpokladajú využívanie vedomostí a skúseností žiakov. Pre efektívne fungovanie pedagogického klubu a rozvoj znalostí je potrebné obstaranie školiaceho materiálu a potrieb, ktoré zahŕňa najmä knihy encyklopédie, časopisy, publikácie, didaktická technika a IKT technika. Jednotlivé činnosti zvolené v našom rámcovom programe sú prispôbené veku cieľovej skupiny a prelínajú sa s našimi učebnými osnovami. Výsledky a výstupy klubu budú správy o činnosti klubu a písomné výstupy klubu.

Keďže rozvíjanie čitateľskej gramotnosti považujeme za jednu z najpodstatnejších súčastí výchovno-vzdelávacieho procesu, budeme sa orientovať najmä na zlepšovanie výsledkov žiakov v čitateľskej gramotnosti. Prostriedkom bude aktívne uplatňovanie inovatívnych didaktických prístupov a metód na podporu čítania s porozumením vo všetkých predmetoch a ich analýza v klube.

V rámci klubovej činnosti plánujeme realizovať prednášky s výkladom a popisom metód, následnými ukážkami a praktickými aktivitami práce s textom. Uskutočnime otvorené hodiny pre učiteľov s využitím čitateľských stratégií a metód. V rámci stretnutí si vymeníme skúsenosti s aplikáciami vybraných metód na konkrétnych vyučovacích hodinách. Výhoda činnosti klubu čitateľskej gramotnosti spočíva v tom, že učitelia sa navzájom poznajú a odbúrava sa ostych pýtať sa na neznáme veci. Tí pedagógovia, ktorí absolvovali školenia čitateľskej gramotnosti, budú vedieť prijateľným spôsobom odovzdať svojim kolegom skúsenosti z praxe. Očakávame, že uvedený proces bude prínosom hlavne pre nových členov kolektívu.

10. Rámcový program a termíny a dĺžka trvania jednotlivých stretnutí

termín stretnutia	dĺžka trvania stretnutia	miesto konania	téma stretnutia	rámcový program stretnutia
08.12.2020	3 hod.	ZŠ	Pri čítaní s porozumením rozvíjať u žiakov aj vyššie metakognitívne procesy podľa Bloomovej taxonómie	- Metakognícia v čítaní - Ako učiť metakognitívne stratégie?

Cieľom tohto stretnutia bolo vysvetliť podstatu fungovania procesov aktívneho učenia sa a ponúknuť možnosti ich poznania a zlepšovania. Vychádzali sme zo skúseností, že je potrebná najprv dobrá teória a potom jej aplikácia v reálnej praxi. Pokračovaním bolo samozrejme zhodnotenie, vylepšenie a opakovanie.

Metakognícia v čítaní znamená schopnosť poznať a použiť viacero vhodných stratégií pri práci s textom, pri čítaní textu so zreteľom na dosiahnutie stanoveného cieľa. Na možné príčiny neúspechu našich žiakov v oblasti čitateľskej, matematickej a prírodovednej gramotnosti nás upozornila medzinárodná štúdia PISA, ktorá sleduje výkony 15-ročných žiakov. Táto štúdia preukázala, že metakognícia má signifikantnú koreláciu

s úspešnosťou v čítaní a súvisí aj s úspešnosťou v učení sa. Vede k zlepšeniu porozumenia textu a k lepšiemu využitiu informácií uvedených v texte. Ak žiak pozná metakognitívne stratégie a vie ich primerane použiť, stáva sa pri učení samostatnejší, menej závislý na učiteľovi. Použitie metakognitívnych stratégií umožňuje čitateľovi efektívnejšie pracovať s textom a na riešenie problémových úloh použiť strategické myslenie. Výskum potvrdil, že čitateľ, ktorý má poznatky o kognitívnych a metakognitívnych stratégiách a vie ich správne použiť, dosahuje lepšie výsledky v meraniach výkonov v čítaní s porozumením ako čitateľ bez vedomostí a zručností v tejto oblasti.

Metakognitívne učebné stratégie - žiak musí poznať niekoľko učebných stratégií, aby si mohol vybrať tú, ktorá mu najlepšie vyhovuje. Metakognitívna učebná stratégia pomáha žiakovi analyzovať, získať, využiť a zapamätať si potrebné informácie. Žiaka treba zoznámiť s niekoľkými stratégiami, aby si ich mohol vyskúšať a nájsť takú, ktorá mu najlepšie vyhovuje. Sám žiak úvahami o svojom prístupe k učeniu môže prísť na to, ktorá stratégia mu najviac vyhovuje:

-) Čo ma motivuje k učeniu?
-) Ktoré predmety ma zaujímajú a ktoré nie?
-) Ktoré postupy mi najviac pomáhajú pri porozumení textov?
-) Používam často tieto postupy?

Zorientovať sa mu pomôžu aj odpovede na otázky:

-) Mám tento vyučovací predmet rád/rada?
-) Chcem investovať čas na učenie sa tohto predmetu?
-) Mám na to dobré podmienky?
-) Som schopný vytvoriť si podmienky pre úspešné učenie sa?
-) Čo ma motivuje k tomu, aby som sa učil tento vyučovací predmet?

Odpoveďami na tieto otázky sa žiak učí viac o sebe a o tom, ako môže vytvoriť vhodné a pozitívne prostredie pre svoj intelektuálny rozvoj a rast.

Ako učiť metakognitívne stratégie?

Metakognícia sa uplatňuje v troch fázach:

1. pred čítaním/učením sa,
2. v priebehu čítania/učenia sa,
3. po čítaní/učení sa.

1. fáza – žiak si pripraví pred čítaním/učením sa plán

– najprv porozmýšľa nad témou, prečíta si poznámky k textu, nadpisy, podnadpisy, tabuľky, obsah, úvod, záver, prezrie ilustrácie, fotografie, grafy, atď.

– popremýšľa, čo o téme vie – ujasní si požiadavky na prácu s textom a úlohy (ujasní si, čo bude treba urobiť: identifikuje príčiny a dôsledky, porovná prípadne rozlíši problémy/ javy, rieši problém, a podobne)

2. fáza – počas čítania monitoruje vlastné porozumenie textu

– prepája prečítané s existujúcimi poznatkami a skúsenosťami

– predpokladá vývoj deja

– identifikuje kontext

– všíma si znaky textu, štruktúru textu a podobne

– text si spracováva graficky, napr. píše si poznámky, otázky a komentáre

– po ukončení čítania si overuje porozumenie

3. fáza – overenie a vyhodnotenie výsledkov čítania (učenia sa)

– spracúva úlohy k textu

– reflektuje použitú stratégiu

– zhodnotí či spôsob, ktorým pracoval bol efektívny

Modelovanie je najlepšia stratégia na nácvik hlbšieho porozumenia textu. Najprv treba ukázať žiakom na modeli postup a potom ich nechať danú stratégiu aplikovať na inom texte.

Základom nasledujúceho modelu je: myslieť nahlas.

Pri čítaní sa nám často stáva, že zastaneme a len tak pozeráme do neznáma, v hlave preberáme to, čo sme čítali. Možno rozmýšľame nad správaním sa hlavného hrdinu, o dôvodoch, ktoré k tomu viedli, zvažujeme podľa vlastných skúseností, ako by sme sa zachovali my, hodnotíme správanie sa postáv a pod.. Týmto spôsobom rozmýšľania nad textom upevňujeme myšlienky v našich hlavách a monitorujeme vlastné porozumenie.

Existuje niekoľko možností realizácie stratégie „Myslieť nahlas“:

– učiteľ číta nahlas text po častiach a prezentuje žiakom spôsob svojho rozmýšľania nad textom, identifikuje zložité výrazy, slovné spojenia, vysvetľuje žiakom, ako porozumieť ich zmyslu z prečítaného, predpovedá, čo asi bude nasledovať

– počas aktivity píše na tabuľu poznámky, alebo graficky spracováva text, vypisuje kľúčové slová (pozri Cornellova metóda písania poznámok)

– na záver aktivity zhodnotí na základe poznámok ako porozumel čítanému, ako si bude pamätať, čo čítal, či táto stratégia bola vyhovujúca pre jeho osobný štýl, či použije nabudúce niečo iné.

Varianty na ďalšie hodiny:

– žiaci po častiach čítajú text nahlas a učiteľ po každej prečítanej časti nahlas formuluje svoje myšlienky o čítanom, kladie otázky, žiaci sa zapájajú

– žiaci postupne čítajú text a rozmyšľajú nahlas nad prečítaným, učiteľ pomáha, koriguje, dáva otázky na podporu rozmyšľania

– žiaci použijú samostatne stratégiu a vyhodnotia ju.

Čitateľská stratégia porovnaj – rozlíš

Porovnaj a rozlíš je stratégia, založená na skúmaní dvoch alebo viac objektov, myšlienok, javov, ľudí, textov a pod. tak, že sa sleduje ich podobnosť a odlišnosť. Môžeme porovnávať dva filmy, dve knihy, dve vedecké teórie, dve rôzne látky, dva spôsoby práce, fungovania systému a pod.

Grafické znázornenie podobnosti a odlišnosti – Vennov diagram. Na ľavú a pravú stranu sa píše špecifické (odlišné) znaky a do stredu rovnaké (spoločné) znaky.

Čitateľská stratégia 3 – 2 – 1

Žiak vyhodnocuje získané informácie v týchto krokoch:

3 dôležité veci, ktoré boli v texte – vyhladá 3 informácie, ktoré považuje za dôležité. 2 veci, ktoré ťa zaujali – vypíše dve informácie, ktoré žiaka zaujali preto, že ide o nové informácie, alebo ktoré neboli v súlade s doterajšími vedomosťami žiaka a pod. 1 vec, na ktorú si v texte nenašiel odpoveď – mohlo ísť o menej zrozumiteľný text, nedostatok skúseností alebo predchádzajúcich vedomostí žiaka a pod.

Postupy práce s vecným textom

Učebnice k jednotlivým vyučovacím predmetom sú napísané tak, aby informovali, vysvetľovali, popisovali. Obsahujú kapitoly, odseky, sú doplnené ilustráciami, grafmi a členené pomocou nadpisov (hlavných, podnadpisov), obsahujú tiež poznámky pod čiarou, úlohy a sú zvyčajne farebné. V procese učenia sa žiak potrebuje zvládnuť procesy na troch úrovniach: porozumenie informáciám v texte, interpretácia informácií a kritické zhodnotenie textu (vlastný názor a závery).

Čítanie odborného textu vyžaduje reflektovať nielen pojmy a myšlienky danej oblasti, ale aj jeho štruktúru. Nasledujúce odporúčania a metódy pomôžu žiakom rozvíjať čitateľské stratégie vhodné pre oblasť vyučovacích predmetov iných než jazyk a literatúra.

Možnosti pre zefektívnenie procesov čítania v rôznych vyučovacích predmetoch:

Analýza štruktúry textu – poprezerat' ilustrácie, prílohy, zvýraznené slová, poznámky, tabuľky a prediskutovať ich. Väčšina výkladových textov je písaná spôsobom príčinadôsledok, porovnaj – rozlíš a text je spracovaný v logických celkoch.

Prezretie textu ako celku – celá učebnica a/alebo celá kapitola. Na začiatku školského roka a/alebo na začiatku každej témy je potrebné, aby učiteľ (študujúci) prešiel učebnicou/textom, pozrel si štruktúru, členenie, obsah, spôsob spracovania a rozmýšľal nad spôsobom práce s učebnicou/textom pri získavaní informácií a riešení úloh.

Aktivity pred čítaním, počas čítania a po čítaní – pred čítaním je treba dať šancu na aktiváciu predchádzajúcich vedomostí k téme, nechať žiakov tvoriť otázky, na ktoré predpokladajú, že nájdu v texte odpovede, urobiť prepoklad, o čom text bude a stanoviť ciele čítania. Počas čítania motivovať žiakov k tvorbe odpovedí na vytvorené otázky a monitorovať tak ich porozumenie. Po skončení čítania by žiaci mali nové vedomosti spojiť s predchádzajúcimi a rozšíriť rozsah porozumenia témy, ktorej sa v čítaní venovali.

Tvorenie otázok – žiaci často dávajú učiteľovi otázky na konci po prečítaní textu, ale oveľa dôležitejšie je klásť si vlastné otázky a to či už pred čítaním alebo aj počas vlastného čítania – je to jedna z najlepších stratégií zabezpečujúca sústredenie sa, rozmýšľanie a hľadanie odpovede a tým aj porozumenie čítaného.

Stratégie rozvoja slovnej zásoby – pre lepšie porozumenie základným pojmom je potrebné povzbudzovať žiakov v tvorbe pomôcok pre ich lepšie porozumenie a zapamätanie. Efektívne spôsoby sú napr. pojmové mapy, špeciálne vysvetľujúce slovníky tvorené skupinovú prácou, klasifikácia a kategorizácia pojmov.

Výsledky našich žiakov ukazujú, že je potrebné procesy učenia zlepšovať, zefektívňovať a posúvať tak nielen jednotlivca, ale celý školský systém dopredu a k lepším výsledkom. Na stretnutí sme diskutovali s kolegami – ako na to a dospeli sme k záveru, že je len na nás, aby sme si postupy vyskúšali, hľadali sme efektívne spôsoby vo vyučovaní i učení sa žiakov. Že sa to dá, predviedli naše kolegyne, ktoré vo vyučovaní aplikujú nadobudnuté vedomosti a zručnosti v triede spoločne so žiakmi a hľadajú cesty k zlepšeniu seba i iných.

Záver a odporúčania:

Praktizovaním a aplikovaním metakognitívnych stratégií sa žiaci stávajú dobrými čitateľmi, schopnými pracovať s akýmkoľvek textom v rámci všetkých vyučovacích predmetov. Iba premýšľaním o spôsobe vlastného myslenia a učenia sa a používaním metakognitívnych stratégií sa žiaci skutočne učia.

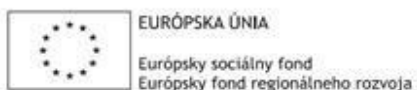
U žiakov treba:

- rozvíjať hlbšie porozumenie textu – pri získavaní vedomostí využívať rôzne metódy, identifikovať problémové oblasti, vybrať správne spôsoby riešenia problému
- riešiť úlohy vyžadujúce vyššie myšlienkové operácie – zamerať sa na požiadavku, aby žiaci vyjadrovali vlastný názor, používať úlohy typu „bližšie vysvetli a argumentuj, dokáž“ – veľmi vhodné sú aktivity v malých skupinách
- prepájať témy v školských úlohách s problémami reálneho života – viesť žiakov, aby ich využívali v osobnom živote

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	PaedDr. Adriana Garamiová
12. Dátum	08.12.2020
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	PaedDr. Anna Kijaček Rošková
15. Dátum	08.12.2020
16. Podpis	

Príloha

Prezenčná listina zo stretnutia pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Základná škola, Hlavné námestie 14, 941 31 Dvory nad Žitavou
4. Názov projektu	Inovácia foriem a metód výchovno-vzdelávacieho procesu v Dvoroch nad Žitavou
5. Kód projektu ITMS2014+	NFP312010S811
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti

PREZENČNÁ LISTINA

Miesto konania stretnutia: Základná škola, Hlavné námestie 14, 941 31 Dvory nad Žitavou

Dátum konania stretnutia: 20.10.2020

Trvanie stretnutia: od 14.30 hod. do 16.30 hod.

Zoznam účastníkov/členov pedagogického klubu:

č.	Meno a priezvisko	Podpis	Inštitúcia
1.	PaedDr. Adriana Garamiová		ZŠ Dvory nad Žitavou
2.	Mgr. Oľga Opaleková		ZŠ Dvory nad Žitavou
3.	PaedDr. Anna Kijaček Rošková		ZŠ Dvory nad Žitavou
4.	Mgr. Denisa Takáčsová		ZŠ Dvory nad Žitavou
5.	Mgr. Eduarda Caletková		ZŠ Dvory nad Žitavou
6.	Mgr. Katarína Vicenová		ZŠ Dvory nad Žitavou
7.	Mgr. Martina Muková		ZŠ Dvory nad Žitavou
8.	Mgr. Mária Pozsonyiová		ZŠ Dvory nad Žitavou

Meno prizvaných odborníkov/iných účastníkov, ktorí nie sú členmi pedagogického klubu a podpis/y:

č.	Meno a priezvisko	Podpis	Inštitúcia